

Európa a polgárokért
Hogyan vehetünk részt aktívan
Európa közös építésében?
Mozaik magyar koordinálású projektekről

TARTALOMJEGYZÉK | CONTENTS

- **VELÜNK ÉLŐ ELLEN-KULTÚRA | THE COUNTER-CULTURE LIVING WITH US**
Laterna Magica Nonprofit Kft.   *európai emlékezet | European Remembrance*   6 | 7
- **EGY FESZTIVÁLON A SZAVAZÁS IS JOBBAN MENNE | A FESTIVAL WOULD ALSO MAKE VOTING EASIER**
Pest Megye Önkormányzata (projektpartner)   *civil társadalmi projekt | Civil Society Project*   12 | 13
- **MIT NYERT A RÉGIÓ AZ UNIÓS CSATLAKOZÁSSAL? | WHAT HAD THE REGION GAINED WITH THE EU ACCESSION?**
Tényő Község Önkormányzata   *testvérvárosi találkozó | Town Twinning*   18 | 19
- **AZ EUROSZKEPTICIZMUSTÓL KÖZÖS EURÓPAI KINCSEINKIG | FROM EUROSCEPTICISM TO OUR JOINT EUROPEAN TREASURES**
Hollókő Község Önkormányzata   *testvérvárosi találkozó | Town Twinning*   24 | 25

HAZAI INFORMÁCIÓS PONT | HUNGARIAN INFORMATION POINT

EACEA

(Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)

FACEBOOK.COM/EUROPAAPOLGAROKERT

ELŐSZÓ

Hogyan lehet érdekessé tenni a fiatalok számára az Európai Uniót? Milyen módszerekkel lehet hatékonyan bevonni őket az európai ügyekről szóló gondolkodásba és Európa jövőjének megvitatásába?

Olyan projekteket gyűjtöttünk össze ebben a kiadványban, amelyek a fentiekre próbáltak megoldást találni. Egy európai emlékezet és egy civil társadalmi projekt révén azt mutatjuk be, hogyan lehet aktívan bevonni a fiatalokat a legaktuálisabb EU-s témák – egyben az Európa a polgárokért program prioritásainak – vizsgálatába. Két olyan testvérvárosi találkozó is helyet kapott a füzetben, ahol a projektek segítettek a települések, közösségek testvértelepülési kapcsolatainak ápolásában és jó gyakorlatok megosztásában.

Az olvasók arról is meggyőződhetnek a következő példákknak köszönhetően, hogy projektpartnerként legalább annyira meghatározó alakítója és megvalósítója lehet egy szervezet a projektnek, mint pályázóként.

Bízunk benne, hogy az itt bemutatott projektek mások számára is inspirációt jelentenek.

FOREWORD

How can be the European Union interesting for young people? What methods can help to involve them effectively into discourses about European issues and the future of Europe?

We collected some projects into this booklet, which try to find solutions to the above-mentioned questions. We show through a European remembrance and a civil society project how youngsters can actively be involved into the discourses about the most topical EU issues, as well as the priorities of the Europe for Citizens Programme. Two town twinings are presented here, too, in which the projects helped the settlements and communities cherish their town twinning relations and exchange of good practices.

The readers can also ascertain that partner organisations can be so important in shaping and implementing a project as an applicant.

We hope that these examples inspire others, as well.

VELÜNK ÉLŐ ELLEN-KULTÚRA

LATERNA MAGICA NONPROFIT
KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG
EUnderground
európai emlékezet

THE COUNTER-CULTURE LIVING WITH US

Az EUnderground projekt hét volt szocialista ország szervezeteinek részvételével igyekezett feltárni az 1945-1989 közötti kultúrpolitikában épphoggy csak megtűrt, de inkább tiltott művészek tevékenységét és sorsát. A cél az volt, hogy megmutassák a fiataloknak: a szólásszabadság nem volt mindig magától értetődő jog, ezért különösen figyelni kell a védelmére. **Bíró Dániellel, a vezető partner, a Laterna Magica Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatójával beszélgettünk.**

Az európai emlékezet melyik fontos történelmi állomásának ismertetését, feldolgozását tűzte ki célul az EUnderground projekt?

A volt szocialista országok egy kevésbé ismert kulturális örökségét szerettük volna feltárni, a cél azoknak az ellen-kulturális művészeknek, formációknak és művészeti csoportosulásoknak a bemutatása volt, akik nem működhettek, nem publikálhattak a szocializmus alatt. Azoknak próbáltunk emléket állítani, akik a kultúrpolitika „három T” elvéből a tűrt és a tiltott kategóriába tartoztak. Az EUnderground projektben eredetileg hat országból, Lengyelországból, Romániából, Albániából, Csehországból és Bulgáriából vettek részt partnerek, majd később Szlovákia is csatlakozott.

Évtizedes probléma, hogy az iskolában a diákok szinte alig hallanak erről, általában idő hiányában. Milyen előzetes tudása van a fiataloknak a témáról?

Az elsődleges célcsoportunk a 16-25 év közöttiek voltak, és mi is úgy tapasztaltuk, hogy nagyon hiányos és sokszor téves ismereteik voltak ezekről a dolgokról, van egy kis zavar a fejekben, szinte mindegyik országban. Tapasztalható volt, hogy amit a rendezvényeken hallottak, az újdonság számukra, ezért hiánypótlók voltak ezek az események. Ez különösen fontos abból a szempontból, hogy hasonló történelmi események ne fordulhassanak elő még egyszer. **Tudniuk kell, hogy a szólás- és gondolati szabadság nem mindig volt magától értetődő. Ők szerencsés helyzetben vannak, és tenniük kell azért, hogy ez így is maradjon.**

European Remembrance

A partnership of organisations from seven former socialist countries, the EUnderground project sets out to discover the activities and fates of artists barely tolerated, or more often, banned by cultural policy between 1945 and 1989.

The goal was to demonstrate to young people that freedom of speech was not always an obvious right, and therefore its protection must receive special attention. We spoke to Dániel Bíró, Managing Director of the applicant organisation, Laterna Magica Nonprofit Ltd.

Which important historical phase of European remembrance did the EUnderground project choose to present and study?

We wanted to discover a less well-known cultural heritage of the former socialist countries; our goal was to present those counter-culture artists, formations and art groups that were not allowed to work and publish during the socialist era. We tried to honour the memory of those who belonged to the 'tolerated' and 'banned' categories of cultural policy. The EUnderground project originally involved partners from six countries: Poland, Romania, Albania, the Czech Republic and Bulgaria, later also joined by Slovakia.

It's a decade-old issue that students hardly ever hear about this topic at school, mostly due to lack of time. How much had young people known about it formerly?

Our primary target group consisted of young people aged between 16 and 25, and we, too, found that their knowledge of these things was rather incomplete and often incorrect, and there was a little chaos in their heads, in almost every country. Apparently, what they heard at the events was new to them, so these events also had a gap-filling function. It's especially important from the point of view of preventing such historical events from happening again. **They should know that freedom of speech was not always taken for granted. They're in a fortunate**

Mik voltak a projekt fő elemei?

Minden részt vevő országban iskolai workshopokat szerveztünk, ahol az előadók a saját országuk underground, alternatív művészetéről beszéltek, és igyekeztek bemutatni, hogyan működött az állami propaganda, illetve cenzúra, és milyen sors várt a „másképp gondolkodókra”. A diákoknak pedig az volt a feladatuk, hogy samizdat cikket írjanak egy-egy valós eseményről, például rockkoncertről, földalatti kulturális összejövetelről, alternatív kiállításról vagy bármely kultúrához fűződő eseményről, ami kivívta a rendszer haragját. Összehasonlíthatták, mi volt az eseménnyel kapcsolatos állami propaganda és mi a valóság, **be-mutathatták a valóságot a totalitárius propaganda torz tükrével szemben. Ez tulajdonképpen önálló történelmi kutatómunkát igényelt, amit a gyerekek a tanáraik segítségével végeztek el.** Ezek gyűjteményéből most készül egy kiadvány, ami online lesz elérhető. A zárórendezvényre pedig minden országból érkeztek diákok, akik vegyes csoportokban hagyományos technikákkal terveztek és valósítottak meg samizdat-borítóterveket régi újságokból.

Szintén fontos eleme volt a projektnek egy utazó kiállítás létrehozása. Hogy állt ez össze?

Minden országból kiválasztottunk 3 művészt vagy csoportot, akik politikai nézeteik, művészi stílusuk vagy témájuk miatt számúzve voltak a „hivatalos” kultúrából. Így összesen 18 művész élete és munkássága elevenedett meg tablószerűen ezen a kiállításon, amit szerettünk volna minden országban egy izgalmas, valamilyen szempontból különleges helyszínen bemutatni. Albániában például a nemzeti színházban, a Bukaresti Egyetemen, Magyarországon pedig a Dürer kertben lehetett megtekinteni az ingyenes kiállítást. Ez akkora siker lett, hogy a projekt lezárulta után is több országba meghívták a tárlatot.

Hogyan zajlott a projekt zárórendezvénye?

Szeptemberben Budapesten egy nemzetközi összművészeti kulturális fesztivált tartottunk, amelynek fókuszában szintén a cenzúra állt. Ide minden országból meghívtunk művészeket és előadókat, akik bemutatták a saját történetüket. Délelőtt

főleg workshopok, beszélgetések szerepeltek a programban, délután underground filmklubot rendeztünk a Balázs Béla Stúdió munkáiból, vetítettünk kommunista-propaganda diafilmeket. Mircea Florian koncertezett, és egy rövid satirikus színdarab is érkezett Romániából. A Berka Együttessel tartottunk táncházat is, mert bár a kezdeményezés alapítói ezt hivatalosan nem ismerték el, a kezdeti időkben az alulról szerveződő táncház mozgalomhoz egy ellenzéki, alternatív politikai szellemiség is kapcsolódott. A Cseh Tamás névvel fémjelzett indián-mozgalomról is megemlékeztünk egy koncert erejéig, a szinte életformává vált „játék” akkoriban az állambiztonsági szervek figyelmét is felkeltette, akik beépített emberrel próbálták kideríteni, hogy nincsenek-e köztük diverzánsok vagy „másként gondolkodók”. A fesztivál Víg Mihály, majd Török Ádám és a Mini koncertjével zárult, utóbbi frontemberét többször is bevitték „elbeszélgetésre”, mivel azt terjesztették róla, hogy az 1972. március 15-i tüntetés egyik szervezője volt, illetve mert segítette az elhallgattatott zenészeket.

situation, and they should make efforts to make it last.

What were the main elements of the project?

We organised school workshops in each partner country, where the presenters talked about the underground, alternative arts of their own respective countries, and described how the state propaganda and censorship worked, and what fate awaited 'deviant thinkers'. Students needed to write samizdat articles about real events, such as a rock concert, an underground cultural event, an alternative exhibition or any culture-related event that sparked an angry response from the system. They could compare what the state propaganda said about the event and what reality was, **presenting the truth against the distorted mirror of totalitarian propaganda. In fact, it required independent historical research, which the children conducted with the help of their teachers.** The articles were collected in a publication, soon to be available online. The closing event was attended by students from each country,

who worked in mixed groups to design and create samizdat covers from old newspapers using traditional techniques.

Another important element of the project was the implementation of a travelling exhibition. How was that put together?

From each county, we chose three artists or groups who had been expelled from 'official' culture, due to their political views, artistic styles or subjects. Thus, the tableau-like exhibition presented the lives and works of altogether 18 artists, which we wanted to showcase in exciting, and for some reason, special venues in each country. For example, the free exhibition was displayed at the National Theatre in Albania, at the University in Bucharest, and in Dürer Kert in Hungary. It turned out to be such a great success that the exhibition was invited to a number of countries even after the end of the project.

What was the programme of the project closing event?

In September, we held a universal artwork cultural festival in Budapest, also focusing

on censorship. We invited artists and presenters from each country to tell their own stories. The morning programme consisted mostly of workshops and talks, whereas in the afternoon we held an underground film club, based on the works of Béla Balázs, as well as Communist propaganda slides. Mircea Florian gave a concert, and there was also a short satirical play from Romania. We also held a folk dance evening with the Berka Band, because, although it was never officially confirmed by the founders of the initiative, in the early days of the grassroots folk dance movement it was also associated with an alternative political, opposition mentality. We also commemorated Tamás Cseh's Indian movement through a concert; the 'game' that became something close to a lifestyle also caught the attention of the state security services, which used undercover agents to find out whether there were nonconformists or 'deviant thinkers' among the 'Indians'. The festival was closed with the concerts of Mihály Víg and then Ádám Török and the Mini; the lead singer of this latter was taken away for a 'little chat' quite

Project website:
www.eunderground.eu

www.durerkert.com/hu/programok/eunderground-fesztival

A legtöbb országban ez az időszak és téma még viszonylag feldolgozatlan. Hogyan választották ki, hogy ki szerepeljen a vándorkiállításon és a rendezvényeken?

Mindenhol folynak már kutatások ebben a témában, minden ország igyekszik szembenézni a saját történelmével, a saját múltjával. Érdekes jelenség például, hogy a Cseh Tamás által idehaza képviselt „egy szál gitáros” műfaj szinte minden részt vevő kelet-európai országban létezett úgy, hogy közben ezek az előadók nem is nagyon tudhattak egymásról. De az is szempont volt, hogy minél több művészeti ágat bemutassunk, a filmtől a képzőművészeten, irodalomtól az underground zenéig. **A kiállítás és a fesztivál programját a hazai és a külföldi szakértőkkel, történészekkel közösen alakítottuk ki, szem előtt tartva, hogy az adott művész vagy téma megfelelően értelmezhető legyen egy másik országból származó fiatalnak, érdeklődőnek is.**

Hogyan hasznosul tovább a projekt révén összegyűlt értékes tudásanyag?

A projekt utóélete, hogy létrehozunk egy online tudásközpontot tudományos-ismeretterjesztő céllal, ahová minden, a projekthez kapcsolódó oktatási és tudományos anyagot feltöltünk. Az weblapon jelenleg 35 művészt/csoportot mutatunk be, de az oldalt folyamatosan szeretnénk bővíteni új tartalmakkal, illetve további országokat is szeretnénk meghívni a közös munkába. Az utazó kiállítás anyagát kiegészítjük további művészek munkásságával, a tárlat már most sok hazai és külföldi felkérést kapott a bemutatásra. Az sem elhanyagolható szempont, hogy a projekt során több szakmai ismeretség is született a részt vevő művészek közt, akik további közös fellépéseket terveznek több európai országban. •

F. SZABÓ KATA

A projekt honlapja:

www.eunderground.eu

www.durerkert.com/hu/programok/eunderground-fesztival

a few times, because it was rumoured that he had been one of the organisers of the demonstration of 15 March 1972, as well as because he was helping silenced musicians.

In most countries, this era and subject matter hasn't been addressed yet. How did you decide who to include in the travelling exhibition and the events?

Research in this subject matter is now widely conducted, and each country seeks to face its own history and past. Interestingly, the single guitar player genre represented by Tamás Cseh in Hungary was present in almost all the Eastern European partner countries, while these performers could hardly even know about each other. But it was also an important factor that we wanted to present as many fields of art as possible, from movies through fine arts and literature to underground music.

We planned the programme of the event

with the involvement of Hungarian and foreign experts and historians, making sure that a given artist or topic is adequately comprehensible to young people and visitors from other countries, too.

How can the valuable knowledge gained during the project be used in the future?

As the afterlife of the project, we will establish an online knowledge centre serving scientific and informative purposes, where all the educational and scientific materials associated with the project will be uploaded. Currently, the website presents 35 artists/groups but we plan to add new content on an ongoing basis, as well as to invite further countries to join the common work. The contents of the exhibition will be complemented with the works of more and more artists. The exhibition has already received a

number of invitations to be presented in Hungary and abroad. Last but not least, many participating artists established professional relationships during the project and are planning further joint performances in several European countries. •

Interview: KATA F. SZABÓ

2 EGY FESZTIVÁLON A SZAVAZÁS IS JOBBAN MENNE

PEST MEGYE ÖNKORMÁNYZATA
(projektpartner)

I debate, therefore I learn - Vitatkozva tanulni
civil társadalmi projekt

Pest Megye Önkormányzata 6 nemzetközi partner együttműködésével valósította meg az iDebate – Vitatkozva tanulni projektet, amelynek célja a fiatalok társadalmi szerepvállalásának ösztönzése, a közéletbe való bevonása volt. A helyi rendezvényeken kiderült: a gyerekeknek sok ötletük van arra, hogyan lehetne a korosztályuk aktivitását növelni. A projekt során létrejött iDebate online ifjúsági platform folyamatosan frissül, a fórumozók és követők száma pedig még most is bővül. Dorka Áronnal, Pest Megye Önkormányzatának programfelelősével beszélgettünk.

Mi volt az I debate, therefore I learn – Vitatkozva tanulni program alapvető célja?
A fiatalok közéleti szerepvállalását szerettük volna minél inkább ösztönözni, bevonni őket a politikába, annak érdekében, hogy minél többen részt vegyenek az európai parlamenti választásokon. A projekt 2019 januárjában zárult, röviddel a választások előtt.

Ki volt a projekt ötletgazdája, és kik voltak a nemzetközi partnerek?
A vezető partner a Student Plus nevű temesvári ifjúsági szervezet, akik elsősorban fiataloknak szóló és önkéntes programokkal foglalkoznak. Pest Megye Önkormányzatához hasonlóan ők is egy Europe Direct irodát működtetnek. Ez az Európai Bizottság kommunikációs és tájékoztató hálózata,

amely ügyfélszolgálati munkát végez, illetve az EU-val kapcsolatos kérdésekre válaszol. A tevékenységünk fontos eleme az ifjúsági, iskolai programok szervezése, ilyenek például az EU-tanórák, vetélkedők, illetve egy roadshow, amelynek keretében a fontosabb rendezvényeket járjuk körbe egy EU-s sátorral. A Europe Direct hálózat keretén belül sokszor találkozunk különböző képzéseken a külföldi kollégákkal, egy ilyen vetődött fel a Brexit népszavazás kapcsán, hogy azoknak a brit fiataloknak a többsége, akik az EU-ban maradás mellett döntöttek volna, nem ment el szavazni, inkább otthon maradt. És sajnos az Unió belül a többi szavazásra is általánosan igaz, hogy a fiatalok részvétele nagyon alacsony. Elkezdtünk együtt gondolkodni, és így született meg a projekt ötlete, ami

A FESTIVAL WOULD ALSO MAKE VOTING EASIER

Civil Society Project

The Municipality of Pest County implemented the iDebate - I Debate, Therefore I Learn project in cooperation with six international partners, with a view to encourage youth's social engagement and involvement in public life. The local events proved that the children had a lot of ideas on how to increase the activity of their generation. The online iDebate forum developed during the project is updated on an ongoing basis, and the number of forum users and followers is still increasing. We talked to Áron Dorka, Programme Officer of the Municipality of Pest County.

What was the primary goal of the I Debate, Therefore I Learn programme?
We wanted to increase youths' involvement in public life as much as possible, and to get them involved in politics to encourage youth participation in the European Parliament elections. The project was closed in January 2019, shortly before the elections.

Who was the project initiator and who were the international partners?
The leading partner was the Student Plus youth organisation of Timisoara, mostly engaged in youth and volunteer programmes. Similarly to the Municipality of Pest County, they operate a Europe Direct office, too. It is the communication and information network of the European

Commission, providing customer service and answering EU related questions. An important element of our activity is organising youth and school programmes, such as EU classes and competitions, as well as a road show, visiting major events with an EU pavilion. Within the Europe Direct network, we often meet foreign colleagues at various training sessions; it was during one of these sessions, when discussing the Brexit referendum, the issue came up that most of the British youths who would have decided to remain in the EU didn't even go to vote and stayed at home instead. And, unfortunately, **it also applies to other referendums within the EU that youth participation rate is very low.** We began to think together, and that is how the idea of the project was born,

iDebate

ugyanakkor nem a Europe Direct hálózaton belül valósult meg. Hamar rátaláltunk az Európa a polgárokért pályázatra, amely kifejezetten a társadalmi szerepvállalás erősítéséről és az európai gondolat terjesztéséről szól.

Nemzetközi partnereink egy szlovén, egy szerb, egy olasz és egy horvát ifjúsági szervezet, emellett a Lisszaboni Egyetem politológiai tanszéke, illetve az ezen a tanszéken működő szakkollégium voltak.

Hogyan sikerült bevonni a fiatalokat a projektbe?

A mi ötletünk az volt, hogy őket magukat kérdezzük meg arról, hogyan lehetne őket mozgósítani. Minden partner öt helyi rendezvényt szervezett meg, főleg iskolákban. Magyarországon két ceglédi, egy érdi, egy ráckevei és egy gödöllői iskola vett részt a programban.

A vitaversenyekhez hasonlóan az úgynevezett esetoldás módszertanával dolgoztunk. Szerettük volna az iskolák diákjainak minél nagyobb részét bevonni

a programba, ezért először egy online elérhető esetet kaptak, amit körülbelül negyed óra alatt meg lehetett oldani. Ez tulajdonképpen egy animációs filmbe ágyazott történeten keresztül vezetett végig őket a pályaválasztás nehézségein és lehetőségein. Az egyik választási lehetőség ebben az esetben egy másik EU-s országban történő továbbtanulás, csereprogram vagy önkénteskedés volt. Azok közül, akik ezt a feladatot megoldották, minden helyszínen három-három csapatot választottunk ki. Ők utána kaptak egy, az állampolgári részvétellel kapcsolatos esettanulmányt, amit az Európai Bizottság és az Európai Parlament szakértőivel együtt állítottunk össze. Ez alapján tudtak felkészülni, és a helyi iskolai rendezvények keretében a három csapat vitázott egymással. Az ötleteiket a diákok és egy zsűri előtt kellett prezentálniuk, és mindenhol kiválasztottunk egy helyi győztest. Ezen kívül volt a projektnek négy nemzetközi rendezvénye, ahová a többi részt vevő országból is érkeztek fiatalok.

Milyen témák kerültek elő az eseményeken?

A fő témát mi szervezők határoztuk meg még a projekt elején, ez pedig a „digitális részvételi módok a modern demokráciában” volt, különös tekintettel arra, hogyan lehet a közösségi médián, az interneten keresztül bevonni a fiatalokat a közéletbe. A zárórendezvényen pedig **kifejezetten az európai parlamenti választás volt a fókuszban. A helyi rendezvényeken jellemzően téma volt még az önkéntesség és a fenntartható fejlődés is** – mindig a helyi partneren múlik, hogy ott éppen „mi van a levegőben”, miről érdemes beszélni.

Hogy zajlottak a nemzetközi események?

A rendezvényeknek volt egy része, amikor a különböző partnerektől érkező résztvevők beszéltek a diákoknak a saját országukról, és arról, hogy ott milyen a fiatalok helyzete, illetve arról, hogy a helyi rendezvényeken milyen megoldási javaslatok születtek. A lisszaboni esemény némileg kilógott a sorból, mivel azon jellemzően egyetemisták és egyetemi oktatók vettek

which, however, was not implemented within the Europe Direct network. We soon found the Europe for Citizens programme, aimed specifically at increasing social engagement and spreading the European idea.

Our international partners were a Slovenian, a Serbian, an Italian and a Croatian youth organisation, as well as the University of Lisbon, its School of Social and Political Sciences, and the School's college for advanced students.

How did you manage to get young people involved in the project?

Our idea was to ask them about how they could be mobilised. Each partner organised five local events, mostly in schools. In Hungary, two schools from Cegléd, one from Érd, one from Ráckeve and one from Gödöllő participated in the programme.

Similarly to debate competitions, we used the methodology of 'case solving'. We wanted to involve as many students of the schools in the programme as possible, so first they were given a case available online, which they could solve in about fifteen minutes. It basically led them through the difficulties and opportunities of choosing a career by means of a story embedded in an animated video. In this case, one of the options was continuing studies in another

EU country, an exchange programme or volunteering. At each venue, three teams were formed from those who solved this task. Then they were given a case study related to citizen engagement, which we compiled in cooperation with experts from the European Commission and the European Parliament. This helped their preparation, and the three teams debated with each other at local school events. They needed to present their ideas to other students and a jury, and a local winner was chosen at each venue. Besides, the project also had four international events, attended by youths from the other partner countries, too.

What were the topics discussed at the events?

We, organisers determined the main topic at the beginning of the project, and it was 'means of digital engagement in modern democracy', with special emphasis on how youths could be involved in public life through social media and the Internet in general. The closing event **specifically focused on the European Parliament elections. Other topics at the local events typically included volunteering and sustainable development** - it always depends on the local partner 'what's in the air' over there and what topics are worth discussing.

How did the international events go?

The events had a section when the participants sent by the partners talked to the students about their own respective countries and young people's situation there, as well as about the solutions brought up during the local events. Attended mostly by university students and university teachers, the event in Lisbon was an odd one out to some extent, so it was an event of a more theoretical and analytical nature.

What did you find out about the reasons young people don't actively participate in public life?

Children spend a considerable part of their lives online, in social media, and they basically can't understand why you can't vote over the Internet. They are aware that this may have security risks, but they still find it weird to have to go somewhere and use a pen to check boxes. The lesson drawn is that young people could best join public life and debates via tools and

részt, így az inkább egy elméleti, elemzőbb jellegű rendezvény volt.

Mi derült ki arról, hogy vajon a fiatalok miért nem vesznek részt aktívan a közéletben?

A gyerekek életének egy jelentős része online, a közösségi médiában zajlik, és alapvetően nem is értik, hogy miért nem lehet az interneten szavazni. Azt tudják, hogy ennek lennének biztonsági kockázatai, de furcsa nekik, hogy el kell menni valahova és tollal kell ikszelni. Ennek az a tanulsága, hogy a fiatalok leginkább a nekik „kézre álló” eszközökön keresztül tudnának bekapcsolódni a közéletbe és a vitákba. A rendezvényeinken azt kértük, hogy konkrét esettanulmányok alapján dolgozzanak ki megoldási javaslatokat azzal kapcsolatban, hogyan lehetne a korosztályukat jobban aktivizálni. Rengeteg online, technikai és közösségi média eszköz szerepelt a javaslataik között. Felvetődött az is, hogy **a választásoknak egyfajta „demokrácia fesztivál” keretében kellene zajlania, amikor több napon keresztül ezzel foglalkoznak a résztvevők, és maga a szavazás lenne ennek a csúcspontja.**

A magyar iskolákban nem jellemzőek ezek a viták és versenyek. Mennyire volt ez idegen a diákok számára?

Nem úgy álltak ehhez a dologhoz, mint egy szokásos tanulmányi versenyhez vagy iskolai feladathoz, inkább szórakozás-

nak fogták fel. A rendezvényeken a saját diáktársaiktól hallgattak előadásokat, a pedagógusok meg sem jelentek az előadók között. Általában éppen a tanárok számára volt szokatlan, újszerű ez a dolog. A háromfős csapatok összeállítása automatikusan történt az első, online esettanulmány megoldásai alapján. Így nem feltétlenül azok kerültek egy csapatba, akiről a tanárok eredetileg azt gondolták volna, vagy akik eddig jellemzően részt szoktak venni tanulmányi versenyeken.

Mi lehet a projekt utóélete, hogyan tudják hasznosítani a tanulságait?

A projekt keretében létrejött online platform és közösségi oldal továbbra is működik, folyamatosan frissül, a fórumozók és követők száma még most is bővül. Az iDebate vitáin elhangzott ötletek, javaslatok, észrevételek segítik a munkánkat, elsősorban a fiataloknak szóló programok tervezése során. A legfontosabb szempont, amit az online és közösségi eszközök használata mellett az iDebate eredményeként alkalmazunk, hogy a fiatalok ne csak egyszerűen résztvevői, alanyai legyenek a programjainknak, hanem aktív, bevont szereplői, akiknek folyamatosan lehetőségük van a program formálására, ötleteik, véleményük megjelenítésére. •

F. SZABÓ KATA

A projekt honlapjai:

<https://i-debate.eu>

<http://www.pestmegye.hu/2-uncategorised/3907-idebate>

A projekt FACEBOOK oldala:

<facebook.hu/idebateeu>

means, which are 'handy' for them. At our events, we asked them to use actual case studies to develop proposals for solutions to how to engage their generation better. Their proposals included many online, technological and social media tools. It was also suggested **that elections should be conducted in the form of some 'democracy festival', where the participants spend days focusing on this subject, and the climax would be the voting itself.**

These debates and competitions are typically not part of the Hungarian school system. How strange do you think students found it?

They didn't approach it like a usual academic competition or school project, but more like having fun. At the events, they listened to the presentations of their own fellow students, and there wasn't a single teacher among the presenters. It was mostly the teachers who found this thing very new and unusual. The members of the teams of three were chosen automatically, based on the solutions of the first, online case study. Thus, the teams didn't

necessarily consist of students whom the teachers would have expected or ones who had formerly regularly participated in school competitions.

What can be the afterlife of the project, and how can you benefit from its outcomes?

The online platform and social media site created during the project is still active, updated on an ongoing basis, and the number of forum users and followers is still increasing. The ideas, proposals and comments, which arose during the iDebate sessions, provide help to our work, primarily when planning youth programmes. The most important aspect, which we benefit from - besides the use of online and social media tools - is encouraging students to become actively involved partners in our programmes, who can continuously shape the programme and share their ideas and opinions. •

Interview: KATA F. SZABÓ

Project website:

<https://i-debate.eu>

<http://www.pestmegye.hu/2-uncategorised/3907-idebate>

Facebook page:

<facebook.hu/idebateeu>

3

MIT NYERT A RÉGIÓ AZ UNIÓS CSATLAKOZÁSSAL?

Az új generációnak a közös Európa a hétköznapi életben megélt valóság

TÉNYŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Merre tovább Európa? - szlovák, román, osztrák és magyar testvértelepülések találkozója és tapasztalatcseréje Tényőn az EU csatlakozás 15. évfordulóján *testvérvárosi találkozó*

Négy ország testvértelepüléseinek képviselői találkoztak, cserélték ki tapasztalataikat és ünnepelték együtt az uniós csatlakozás évfordulóját a *Merre tovább Európa?* projekt keretében. Varga Gáborral, a háromnapos találkozónak otthont adó Tényő polgármesterével beszélgettem.

Merre tovább Európa? – Tizenöt éve csatlakoztunk

Az Európa a polgárokért program keretében valósult meg a *Merre tovább Európa?* című projekt. A szlovák, román, osztrák és magyar testvértelepülések találkozója és tapasztalatcseréjét a Győr-Moson-Sopron megyei Tényőn, az Európai Unióhoz történő csatlakozás tizenötödik évfordulóján, 2019. június 7-9-ig rendezték meg. A találkozó közel nyolcszáz résztvevőjéből százezren a testvértelepülésekről érkeztek: a szlovákiai Kisudvarnokról, a romániai Mezőmadarásról és az osztrák Lavamündből.

Beszélgetésünk során éppen a szlovákiai testvértelepülésükről, Kisudvarnokról érkezett haza. Mi járatban volt?

Két közös pályázat beadásán is dolgozunk jelenleg, ezúttal a falu központjának térkövezése és a temetőnkben az urnafal és a temetőkapu rendbehozatala a célunk. Tehát **a közös munka a nyári testvértelepülési találkozó lezárásával nem ért véget**, sőt, ráadásul jóval régebbre is nyúlunk vissza. Tíz éve osztjuk meg egymással kulturális kincseinket, így például Kisudvarnok minden ünnepségre meghívja dalkörünket, együtt emlékezünk meg március 15-ről, falunapokon és Pünkösdkor is mindig ott vagyunk, ahogy a szlovákiai faluban rendezett kórustalálkozókon is. Sok barátság szövődött nyugdíjas klubjaink és a két iskola tanári kara között szintén. A múltban is pályáztunk már közösen, ennek köszönhetjük például, hogy a polgármesteri hivatalaink épülete környezetkímélő energiával, azaz napelemekkel működik. Mindez szintén európai uniós projekten keresztül valósulhatott meg.

Miért fontos egy olyan kistelepülés számára, mint Tényő, hogy ne csak a saját régiójában, hanem szomszédos országok, sőt, egész Európa horizontján is elhelyezze magát, és kapcsolatokat építsen?

Tizenöt éve, amióta Magyarország csatlakozott, Tényőn a fejlesztések java részéhez valamilyen uniós forrás is hozzájárult: új kultúrházunk, a Makovecz-stílusú óvodánk vagy éppen a december elsején induló bölcsődénk alapításához. De **a tényői családok mindennapi életében is kézzelfoghatóan jelen van az európaiság**, hiszen Ausztria csupán hatvan kilométerre van tőlünk, így a határok és a szigorú, korlátozó szabályok megszűnésével az osztrák munkalehetőségek, a bevásárlás éppúgy, mint a kulturális élmények, elérhetővé váltak számunkra. Éppen a szerencsés földrajzi adottságok miatt az Ausztriában munkát vállaló tényőiek sem kényszerülnek elszakadni családjuktól, szülőfalujuktól, hiszen napi vagy heti rendszerességgel itthon lehetnek. Sőt, tizenhárom esztendeje, amióta bizalmat kapok a falutól a polgármesteri tisztséghez, a településünk

Town Twinning

WHAT HAD THE REGION GAINED WITH THE EU ACCESSION?

For the new generation, joint Europe is the everyday reality

*Under the **Whither Europe?** project, representatives from twinned towns of four countries met and sat down to talk, exchange experiences and celebrate the anniversary of EU accession together. I spoke to Gábor Varga, Mayor of Tényő, the host village of the three-day meeting.*

Whither Europe? - We joined the EU fifteen years ago

The *Whither Europe?* project was implemented under the Europe for Citizens programme. The meeting and experience exchange of Slovakian, Romanian, Austrian and Hungarian twinned towns was held in Tényő, Győr-Moson-Sopron County, between 7-9 June 2019, to commemorate the 15th anniversary of the EU accession. 160 of the nearly 800 participants came from twinned towns: Malé Dvorníky, Slovakia, Mădăraș, Romania and Lavamünd, Austria.

You have just returned from your twinned town in Slovakia, Malé Dvorníky. What was the purpose of your visit?

We are currently applying with two projects; this time our goal is to install pavers in the village centre and to restore the urn wall and the gate of the cemetery. So **the common work did not end with closing the summer twinned town meeting**; what's more, it also goes back much earlier than that. We have been sharing our cultural treasures with each other for ten years; so, for example, Malé Dvorníky invites our choral society to each village days and at Pentecost, as well as at the choir meetings held in the Slovakian village. In addition, many friendships were made between our pensioners' clubs and the teaching staff of the two schools. We had formerly applied with common projects in the past, too; it's due to that, for example, that our Mayor's office buildings use environmentally friendly energy, that is,

solar panels. All this was also implemented through an EU project.

Why is it so important for such a small town as Tényő to position itself not only within its own region, but also on the horizon of neighbouring countries, moreover, the whole of Europe?

For fifteen years, since Hungary's EU accession, some kind of EU sources have contributed to most of the developments in Tényő, such as the establishment of our new community centre, our Makovecz-style kindergarten or our nursery school to be opened on 1 December. However, **Europeanness is also palpably present in the everyday lives of the families of Tényő**, since Austria is only sixty kilometres away from us, so as the borders and the strict and restrictive rules vanished, job opportunities in Austria, as well as shopping and cultural events became available to us. Exactly because of this fortunate geographical situation, those living in Tényő but working in

lakóinak száma 1400-ról 1800-ra emelkedett. Mi tagadás, büszke vagyok rá, hogy mi itt, a Sokorói-dombság szívében ilyen vonzóvá váltunk az új otthon keresők számára. Persze, ehhez hozzájárulnak Ausztria mellett a közeli Győr városa nyújtotta munkalehetőségek szintén, ezért döntöttünk a bölcsődealapítás mellett, hogy a kisgyermekes családokról is gondoskodhassunk.

Egy település vezetője hiába köteleződné el az európai értékek mellett, ha a közössége nem támogatná ebben...

Ez teljesen igaz. De **Tényőn, fogalmazzunk így, hagyománya van a helyi mellett az európai tradíciók, kapcsolatok őrzésének, ápolásának.** Szívet melengető példa erre, hogy a hetvenes években a plébániánkon szolgáló hannoveri kántor, azóta is, hogy befejezte az orgonamuzsikusi hivatását nálunk, minden esztendőben visszatér, mert mint mondja, olyan szép emlékeket őriz a tényői évekről. És más, Tényőről elszármazott földijeink is rendszeresen hazalátogatnak, még Ausztráliából is. Mindig nagy öröm, amikor a vakáció letelte

után levelet, fotót küldenek nekünk, az itt töltött élményeket felidézve. Civil szervezetek napjainkban is folytatják ezeket a tradíciókat, nyugdíjas klubunk éppúgy, mint – a nemcsak fiatalokat tömörítő – sportegyesületeink, dalkörünk pedig különösen kiemelkedő ebben, hiszen a zene minden nyelvi nehézséget leküzdve teremt közösséget határon innen és túl. És itt, értékeink között említhetjük pincesorunkat is, hiszen a nemzetközi hírű pannonhalmi borvidék részeként büszkék vagyunk a borkultúránkra. Így büszkén is mutattuk be nyáron a testvértelepülés-találkozón a többi kulturális és természeti kincseinkkel együtt.

Miért tekintették fontosnak, hogy a Merre tovább Európa? című projektnek Önök adhassanak otthont?

Vonzó volt, hogy szlovák, román és osztrák testvértelepülések is meghívott vendégei a találkozóknak, s így valóban változatos és hasznos tapasztalatcserére van lehetőség. Ezt sikerült is megvalósítanunk, a találkozó szakmai részén a részt vevő polgármesterek akár ütköztethették is a véleményüket.

Ilyen volt például a kerekasztal-beszélgetés, melynek középponti témája az volt, hogy mit nyert a régió eddig az uniós csatlakozással, de arról is szó volt, hogy milyen kihívások elé kell néznie. A vitát Pogátsa Zoltán közgazdász, egyetemi tanár koordinálta. Szóba került itt, hogy az eurózónába tartozó és a még az azon kívül lévő tagországok településeinek mennyiben eltérők a lehetőségei, miben kell másként gondolkodniuk. A szlovák polgármesterek például, túl az euró bevezetésén, stabil gazdasági környezetről számoltak be, amit mi, hazai településvezetők természetesen nagyon másként látunk. Hiszen az árfolyamváltozások érzékenyen érintenek minket, például egy-egy európai uniós pályázat költségvetését sokkal nehezebb így megtervezni, különösen, ha az a határokon átível, azaz az egyik pályázó euróban, míg a másik nemzeti valutában gazdálkodik. Szóval abban megegyeztünk, hogy nem csak országaink makrogazdaságának, hanem települési önkormányzatainak szintjén is érezhető az eltérés, attól függően, hogy euróval fizetünk vagy sem.

Austria are not forced to leave their families and home village, either, as they can come home on a daily or weekly basis. What's more, during the past thirteen years, since I was trusted by the village to become Mayor, the population of our village has increased from 1,400 to 1,800. I am definitely proud of the fact that we, here in the heart of the Sokoró hills, have become this attractive to those seeking a new home. Of course, besides Austria, it is also due to the job opportunities offered by the nearby city of Győr, and that is why we decided to establish a nursery school to support families with little children.

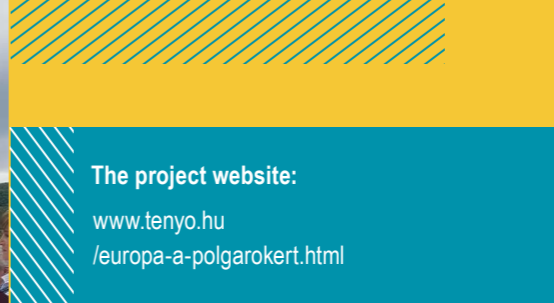
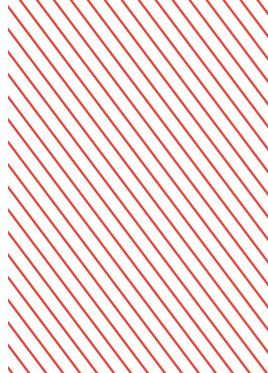
The head of a municipality could hardly be effectively committed to the European values without support from his or her community...

That is absolutely true. But **Tényő has, if I may put it so, a history of maintaining and protecting European traditions and relations, besides local ones.** A heart-warming example of that is that the cantor from Hannover, who served in our

parish in the seventies, returns to visit us every year ever since he stopped being our organist, because of his nice memories of the years he spent in Tényő, he says. And there are also other expatriates from Tényő who regularly come home for a visit, even from Australia. It is always a pleasure when after their holiday they send us letters and photos, recalling the times spent here with us. Our NGO's still keep up these traditions, our pensioners' club as well as our sports associations - consisting not only of young people -, and our choral society particularly stands out in this respect, as music can overcome linguistic challenges and create communities both within and outside the borders. And here, among our values, we should also highlight our row of wine cellars, since, as part of the internationally recognised Pannonhalma wine region, we are proud of our wine culture, which we also proudly presented to our guests at the town twinning meeting, along with our other cultural and natural values.

Why did you consider it important to be hosts of the Whither Europe? project?

It was attractive that the Slovakian, Romanian and Austrian twinned towns were also invited to the meeting, which allowed a really varied and useful opportunity to exchange experiences. The event was implemented successfully, and during the professional part of the meeting, the mayors involved could as well exchange views. Such an occasion was, for example, the round-table talk, focusing on how the region has so far benefited from the EU accession, but the challenges to be faced were also discussed. The debate was coordinated by Zoltán Pogátsa economist, university professor. The participants discussed how the opportunities of the Member States within and still outside the Eurozone differed, and where they needed to think differently. The Slovakian mayors, for example, having introduced the euro, reported a stable economic environment, which we, Hungarian mayors, see very differently, of course. We are very

A találkozóra százhatvan résztvevő a környező országok testvértelepüléseiről érkezett. Őket hogyan sikerült bevonni a háromnapos programsorozatba? Számukra és Tényő, sőt, még a környező települések lakói számára is rendezvényekkel készültünk. Együtt emlékeztünk meg az Európai Unióhoz csatlakozás tizenötödik évfordulójáról. A falunap, a helyi ételekből tálalt vacsora és a hagyományörző műsorunk jó alkalom volt az ismerkedésre, egymás megismerésére. Az iskolás tanulónak pedig rajzversenyt hirdettünk. Nekünk, felnőtteknek elgondolkodtató volt látni, hogy a mai gyerekek hogyan válaszolnak a kérdésre, amely pályázat címe volt: „Neked mit jelent európainak lenni?” Ahogyan saját unokáimnál is tapasztalom, úgy itt is nyilvánvalóvá vált, **ennek a generációnak a határok nélküli, közös Európa már nem elvont fogalom, hanem a hétköznapi élet megélt valóságát jelenti.** A legötletesebb munkákat ünnepélyes díjátadó keretében jutalmaztuk, ami a gyerekeknek, ahogyan erről később meséltek, életre szóló élmény volt.

Önnek személy szerint mi jelentette a legkiemelkedőbb élményt a projektben? Egyértelműen az együttlét, az együvé tartozás érzése, hogy azokkal is, akik távolabbi testvértelepüléseket képviselnek, és így ritkábban van módunk találkozni, most három egész napot együtt tölthettünk. Sokukkal régi barátság köt össze minket. Az pedig különleges öröm, hogy **a romániai Mezőmadaras már nemcsak a mi testvértelepülésünk, hanem a szlovákiai Kisudvarnoké is,** így szövődnek egyre szorosabbra az összefogás szálai. Büszke vagyok rá, hogy a két település barátságát én kezdeményezhettem, és az első közös lépéséknél én is ott lehettem. Támogatjuk egymást, amiben tudjuk, kinek miben van nagyobb tapasztalata, ha éppen pályázatírásról van szó, akkor abban, ha egy nagyszabású ünnepi megemlékezés megszervezése a feladat, akkor abban. Valódi, élő kapcsolatok ezek, melyek fontosak számunkra, nem pedig kötelező, kipipálandó feladatok önkormányzataink dokumentációjában. •

SZEKERES P. MÓNIKA

A projekt honlapja:

www.tenyo.hu/europa-a-polgarokert.html

sensitive to currency rate changes; it is much harder, for example, to plan the budget of an EU project, particularly when it is a transnational project, and one partner thinks in terms of euro whereas the other in a national currency. So we agreed that the difference was not only discernible at the macroeconomic level of our countries, but also at the level of municipalities, depending on whether we pay in euro or not.

160 of the participants came to the meeting from the twinned towns in neighbouring countries. How did you manage to get them involved in the three-day programme series?

We prepared with events for them and the residents of Tényő, and even the residents of nearby villages. We commemorated the 15th anniversary of the EU accession together. The village day, the dinner consisting of local dishes and our traditional folk programme provided a great opportunity to mingle and get to know each other. We also

organised a drawing contest for students. It was thought-provoking for us adults to see how children today answer the question that was also the title of the contest: 'What does it mean to you to be a European?' Just like my own grandchildren, they also made it apparent to me that **for this generation, a shared Europe without borders is not an abstract notion any more but everyday reality.** The most imaginative works were rewarded at an award ceremony, which, as the children told us later, was a lifetime experience for them.

For you, personally, what was the most outstanding experience during the project?

It was definitely being together, the sense of belonging together, and being able to spend an entire three days even with those who represented more distant twinned towns and whom, therefore, we meet less frequently. With many of them, we have a long-standing friendship. And it's a special pleasure that **Mădăraş in**

Romania is now not only our twinned town, but also that of Malé Dvorníky, Slovakia, which makes the partnership even closer. I am proud that I was the initiator of the friendship between the two towns, and that I could also witness their first common steps. We support each other in whatever we can, as we know who has greater experience in what, whether it is writing a project application or organising a large-scale commemorative event. These are true, living connections, which are important to us, and not obligatory items in the documentation of our municipalities, waiting to be checked. •

Interview: MÓNIKA P. SZEKERES

4 AZ EUROSZKEPTICIZMUSTÓL KÖZÖS EURÓPAI KINCSEINKIG

Együttműködni a hétköznapiakban is

HOLLÓKŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
„Örökségünket örökül hagyni”
testvérvárosi találkozó

FROM EUROSCEPTICISM TO OUR JOINT EUROPEAN TREASURES

Cooperation in everyday life

Town Twinning

Öt ország településeiről érkeztek résztvevők Hollókőre 2019 tavaszán, hogy megosszák egymással, mit jelent számukra európai polgárnak lenni. Az Örökségünket örökül hagyni projekt lehetőséget adott őszintén beszélni kétségekről, kihívásokról és a közös, sokszínű, európai értékeink megőrzésének lehetőségeiről. Szabó Csabát, Hollókő polgármesterét kérdeztem a testvértelepülési találkozó tapasztalatairól.

EURÓPAI ÖRÖKSÉGÜNK: MI IS KAPTUK ÉS TOVÁBBADJUK

Az Európa a polgárokért program keretében valósult meg az Örökségünket örökül hagyni projekt: a szlovák, román, olasz, spanyol, litván és magyar testvértelepülések találkozója és tapasztalatcseréje Hollókőn, 2019. május 15-19-ig. A találkozó csaknem hétszázötven résztvevőjéből száznegyvenen az európai testvértelepülésekről érkeztek Hollókőre.

A találkozót a 2019-es európai parlamenti választások előtt két héttel tartották. Éppen ezért vagy ennek ellenére döntöttek úgy, hogy rögtön az első nap témájának az euroszeptícizmust választják?

Valóban különleges aktualitást adott a rendezvénynek, hogy ez időtájt minden részt vevő ország már nagyban készült az uniós képviselők megválasztására. Szenvedélyes vita alakult ki arról, kinek milyen ellenérzései vannak az európai intézményekkel, azok működésével és döntéshozatali folyamataival kapcsolatban, és mik lehetnek ennek a gyökerei. Természetesnek tartom, hogy nagyon különböző szempontok és vélemények kerültek elő a diskurzus során, hiszen nagyon eltérő múltú, kultúrájú és fejlettségű európai régiókból érkezünk a találkozóra, és ez nagyban befolyásolta a nézőpontunkat. Abban viszont egyetértettünk, hogy az unió jelenlegi működése túlságosan bürokratikus, és ennek éppen az az egyik következménye, hogy számunkra, állampolgárok számára nem átlátható, valójában mi is történik Brüsszelben

és Strasbourgan. Az olyan érzékeny és aktuális témákat sem kerültük meg, mint például a migráció kérdése, az azt támogató és az ellenőrzés nélküli bevándorlást ellenző megközelítések is helyet kaptak a szakmai beszélgetésben. Nagyon tanulságos tapasztalat volt számomra, hogy ez a sokszínűség nem a távolságot növelte közöttünk, hanem éppen ellenkezőleg, egymás megismerésére inspirált minket, így megélhettük, hogy az együttérzés és a tolerancia hogyan növekszik közöttünk, ha meghallgatjuk és megpróbáljuk megérteni egymás érveit.

Hollókő a Világörökség része. Súly van ennek az örökségnek. Mit tartott fontosnak ezzel kapcsolatban megosztani a részt vevő települések képviselőivel?

Ebben a tekintetben is sokszínű volt a találkozó, hiszen érkeztek már Világörökséggé nyilvánított testvértelepülésekről, például Olaszországból, és olyanokról is, amelyek éppen ennek a küszöbén állnak, ilyen a romániai Torockó. Azt szoktam mondani, hagyományainkat, kulturális és természeti

In spring 2019, participants from five countries visited Hollókő to share with each other what it means to them to be a European citizen. The project called *To Inherit Our Heritage* allowed participants to talk openly about doubts, challenges, and opportunities of conserving our common and diverse European values. I asked Csaba Szabó, Mayor of Hollókő about the experiences gained at the town twinning meeting.

OUR EUROPEAN HERITAGE: INHERITED AND TO BE BEQUEATHED

Implemented under the Europe for Citizens programme, the project called *To Inherit Our Heritage* was a town twinning meeting and experience exchange of Slovakian, Romanian, Italian, Spanish, Lithuanian, and Hungarian twinned towns, held between 15 and 19 May 2019 in Hollókő. Out of the nearly 750 participants of the meeting, 140 came to Hollókő from the European twinned towns.

The meeting was held two weeks before the 2019 European Parliament elections. Was it exactly why or despite this that you decided to focus on the issue of Euroscepticism right on the first day? Indeed, it provided special relevance to the event that around that time each participating country was busy preparing for the MEP elections. There were heated arguments about who had what aversions to EU institutions, the way they functioned and their decision-making processes, as well as what these aversions may stem from. I think it is natural that very different aspects and opinions emerged during the discourse, as we came to the meeting from European regions of very diverse pasts, cultures, and levels of development, which greatly influenced our points of view. What we agreed on, however, was that the current functioning of the EU was far too bureaucratic, and one of its very consequences for us, citizens, was that it was not clear at all what was actually going on in Brussels and Strasbourg. We did not avoid such sensitive and topical

issues as migration, either, and both opinions supporting migration and ones opposing uncontrolled migration were discussed. For me, it was very eye-opening to see that this diversity didn't increase the gap between us; on the contrary, it inspired us to get to know each other, and thus we experienced how empathy and tolerance grew between us when we listened to and tried to understand each other's arguments.

Hollókő is part of the World Heritage. This heritage carries a weight. What did you consider important to share with the representatives of the towns involved about it?

The meeting was very varied in this respect, too, since we had participants from twinned towns already listed among World Heritage sites, in Italy, for example, as well as from ones just about to become one, such as Rimetea, Romania. I always say that we must protect and conserve our traditions and cultural and natural values even if they are not parts of the World Heritage. Thus,

értékeinket, akkor is őrizzük és ápoljuk, ha azok nem is a Világörökség részei. Így minden testvértelepülés diavetítéssel egybekötött előadáson mutatta be, mire büszke, mi az, amit örökül kapott, és amit szeretne örökül hagyni, és úgy tekintünk ezekre, mint közös, megőrzendő, európai kincseinkre. Valóban jó alkalom volt ez arra is, hogy azokról a tapasztalatokról is beszéljünk, mit jelent egy olyan falu polgármesterének lenni, amely a Világörökség címet bírja, azt sem elhallgatva, hogy ez bizony nagyobb felelősséggel és több feladattal is jár. Miközben természetesen az előnyeit szintén élvezzük, hiszen egy ilyen település több figyelmet kap, hazai és nemzetközi turisztikai célponttá válhat. De vannak az idegenforgalom fejlődésénél kevésbé közismert hozadékai is, ilyen például az, hogy a közösségi rendezvényeink segíthetnek utat találni a különböző generációknak egymás felé, a szabadidő közös eltöltése révén.

Ezzel elméletben biztosan minden településvezető egyetért, de a gyakorlati megvalósítás mégsem olyan egyszerű. Hogyan szervezhetnek olyan programot, amelyet a fiatal és az idősebb korosztály képviselői egyaránt vonzóknak találnak? Maga ez a találkozó is ilyen rendezvény volt, Hollókő idősebb lakói megtapasztalhatták ezekben a napokban, hogy a testvértelepülésekkel a kapcsolat nem csupán fotókon, hanem a valóságban is létezik, hogy ezek

nagyon is élő kötelékek. És **ezen a hétfvégen avattuk fel a falu régi-új keresztjét, ebbe a kezdeményezésbe sikerült az idősebbeket is bevonnunk**, ennek az üzenetével őket is megszólítanunk. Régóta a hollókői vár alatt állt egy fészület, egészen a II. világháborúig, a világégés idején azonban nyomtalanul eltűnt. Mivel ez egyben művészeti értéket is képviselt, az, hogy nyoma veszett, nemcsak a hívőket érte veszteségként, hanem az egész közösséget. Egykor valaki rajzon megörökítette, így fennmaradt egy emlék róla, amely alapján ma, több mint hetven esztendő után elindulhattunk, amikor eldöntöttük, pótoljuk. A megvalósítás igazi testvértelepülési összefogással sikerült. Székely barátaink vállalták, hogy kifaragják a fészületet, a megszentelésén pedig az olasz vendégek kórusa énekelt. S mivel a ceremónia ökumenikus volt, hiszen azon katolikus, református és unitárius felekezet tagjai egyaránt részt vettünk, **szép példája volt ez a fiatalok számára is a vallások békés egymás mellett élésének**. Mely ma amúgy is időszerű kérdés egész Európában, és nem csak a keresztény hívőket érinti. A kereszt lábánál azóta is mindig friss virág van, a falu az első pillanattól kezdve a magáénak érzi.

Európa más országainak településeivel baráti kapcsolatot ápolni kétségkívül a nyitottság bizonyítéka. De ez a törekvés nem lehet hiteles, ha eközben a környező falvakkal nem sikerül jó viszonyt ápolni... Ez így van, igyekszünk is együttműködni a hétköznapiakban is, hiszen hasonlóak a problémáink, megoldandó feladataink. De a szomszédos községek polgármesterei a testvértelepülési találkozó szakmai programjaiba is bekapcsolódtak, a lakóik pedig a Hollókői Pikniknek mutatkoztak be hagyományaikkal és gasztronómiai különlegességeikkel. Akárcsak a külföldi résztvevők, mindenki hozott, főzött valamit, hogy megköstölhassuk, megismerjük egymás konyhaművészetét. Akadtak meglepő kulináris felfedezések is, például amikor azzal szembesültünk, hogy az olasz konyha a zsíros kenyeret mézzel kínálja; mi is szeretjük mindkettőt, de azért inkább külön fogyasztjuk... És éppen egy olasz hölgy volt, aki megjegyezte, milyen közel van egymáshoz a szlovák és a magyar nyelv, amikor tanúja volt beszélgetésünknek felvidéki barátainkkal. No, elő is került a térkép és egy rögtönzött történelemóra keretében magyaráztuk el, hogyan is alakult úgy, hogy bár más országban élünk, közös

each twinned town held slide presentations to show what they were proud of, what they had inherited and wished to bequeath, and we regarded these things as our common European treasures to be conserved. In fact, it was also a great opportunity to talk about experiences such as what it meant to be the mayor of a village with a World Heritage title, not disregarding the fact that it carries a greater responsibility and more duties. Meanwhile, of course, we also enjoy the benefits of it, since a village like that receives more attention and can become a domestic and international tourist destination. However, it also has less apparent benefits than the development of tourism, such as the fact that our social events can build a bridge between various generations through common leisure activities.

Surely, this is something any mayor would agree with in theory, but the practical implementation is not that easy. How can you organise programmes that the members of both younger and older generations will find attractive? This meeting itself was such an event; the older residents of Hollókő could realise

during these days that our town twinning relations does not only exist in photos - they are very active connections. **That weekend, we also inaugurated the old-new crucifix of the village. We managed to get our older residents involved, too**, and address them with the message this event conveyed. There used to be a crucifix under the Castle of Hollókő for a long time, right until World War II, but it disappeared without a trace during the cataclysm. Since it was also of artistic value, its disappearance was not only a loss for believers, but also for the entire community. Once someone made a drawing of it, so we had an image to start from after more than seventy years, when we decided to rebuild it. The implementation was a real town twinning partnership. Our Székely friends undertook to carve the crucifix, and the choir of our Italian guests sang at the inauguration. And since the ceremony was ecumenical, attended by members of the Catholic, the Reformed, as well as the Unitarian church, **it was also a nice example of the peaceful coexistence of religions for young people**, which is a topical issue all over Europe, anyway, affecting not only Christians. Ever since then, there have been fresh flowers at

the base of the crucifix, and the residents of the village have considered it their own since the first moment.

Maintaining friendly relations with the towns of other European countries is clearly a sign of openness. However, this effort cannot be genuine without also maintaining good relations with the neighbouring villages...

That's right, and we seek cooperation, too, even in everyday issues, since our problems and challenges are very similar. Nevertheless, the mayors of the neighbouring villages were also involved in the professional programmes of the town twinning meeting, and their citizens presented their traditions and gastronomic specialities at the Hollókő Picnic. Similarly to our foreign guests, everybody brought or cooked something so we could taste and learn about each other's cuisines. We also had some surprising culinary discoveries, for example, when we faced with the fact that Italian cuisine serves greasy bread with honey; we love both, but prefer to eat them separately... And there was an Italian lady who pointed out how close Slovakian and Hungarian languages are to each other

Project website:

www.holloko.hu/hu/info/onkormanyzat/palyazatok/testver-telepulesi-talalkozo-2019.html

az anyanyelvünk. Így, **kötetlen formában is ismerkedtünk egymás nemzeti múltjával, kultúrájával.** Igyekeztünk minél többet megismertetni belőle, ezért szerveztünk például Gyöngyösre egész napos kirándulást, hogy városi környezetet, városi közösségi életet is bemutatassunk a régióban.

A nyári testvértelepülési találkozó egyben ifjúsági találkozó is volt. A térségben sok település számára nehézség a fiatalok megtartása, otthon tartása. Hollókő meg tud küzdeni ezzel a problémával?

Több a fiatal falubeli, mit korábban, többen is maradnak Hollókőn, és vannak beköltöző családjaik is. Érdekes módon **éppen a hagyományaink segítenek vonzóvá tenni a szülőfalut a fiatalok számára.** Elsősorban néptáncsoportunk, amely közösséget hoz létre helyben, de közel hozza egész Európát is, hiszen a világ minden tájáról érkeznek vendégek bemutatóikra, és tudásuk, hírne-

vük révén sok külföldi meghívást kapnak ők is. Láttam, hogy az én tizenhat éves kislányom számára is milyen élményt jelentett az ifjúsági néptáncsoportunkkal Olaszországba utazni egy találkozóra, igazi csapatépítő kirándulás volt ez a hollókői gyerekeknek, és az ott töltött két hétben sok-sok nemzetközi barátság is szövődött. De azt is tudnunk kell, hogy mit jelent európai polgárnak lenni, azt mi, a felnőtt generáció tagjai is tanuljuk még, miközben felelősségünk is ebben példát mutatni. Éppen ezért a testvértelepülési találkozó zárónapján a részt vevő fiataljainknak adtunk szót, az ő hangjukra koncentráltunk. Üzenetük egyértelmű volt: lehetőséget kérnek, hogy közreműködjenek a közös, sokszínű Európa építésében települési szinten éppúgy, mint határokon átívelő feladatokban. •

SZEKERES P. MÓNIKA

A projekt honlapja:

www.holloko.hu/hu/info/onkormanyzat/palyazatok/testver-telepulesi-talalkozo-2019.html

when she heard us speak to our friends from Southern Slovakia. So we instantly took a map and held an impromptu history class about how it happened that, although we lived in different countries, we speak the same language. This way, **we learnt about each other's national pasts and cultures in an informal manner.** We wanted to learn as much as possible, so we also organised a day trip to Gyöngyös, so we could also present urban environment and urban social life within the region.

The summer town twinning meeting also served as a youth meeting. In the region, many towns and villages have difficulty retaining and keeping youth at home. How can Hollókő cope with this challenge?

There are more young people in the village now than there used to be, more of them choose to stay, and we also have families moving in. Interestingly, it is **our very**

traditions that help us make the home village attractive for young people. First and foremost, it's our folk dance group that creates a community locally, but it also brings Europe closer, as their performances attract visitors from all around the world, and due to their good reputation, they also receive a lot of invitations from other countries. I saw what a great experience it meant to my sixteen-year-old daughter, too, to travel to a meeting held in Italy with our youth dance group; it was a real team-building trip for the children of Hollókő, and during the two weeks spent there, lots of international friendships were made. But we also need to know that we, members of the adult generation, are still learning, too, what it means to be a European citizen, while it is also our responsibility to set an example in that. That is exactly why on the final day of the town twinning meeting we let our young participants speak and we concentrated on their voices. Their

message was clear; they want a chance to be involved in building a shared and diverse Europe, at a municipal level as well as through international activities. •

Interview: MÓNIKA P. SZEKERES

EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM EUROPE FOR CITIZENS PROGRAMME

Hazai támogatott projektek, pályázati eredmények
Granted projects and selection results in Hungary 2019

Testvérvárosi program
Town Twinning 31

Városok hálózatai
Networks of Towns 3

Civil társadalmi projekt
Civil Society Projects 2

Európai emlékezet
European Remembrance 1

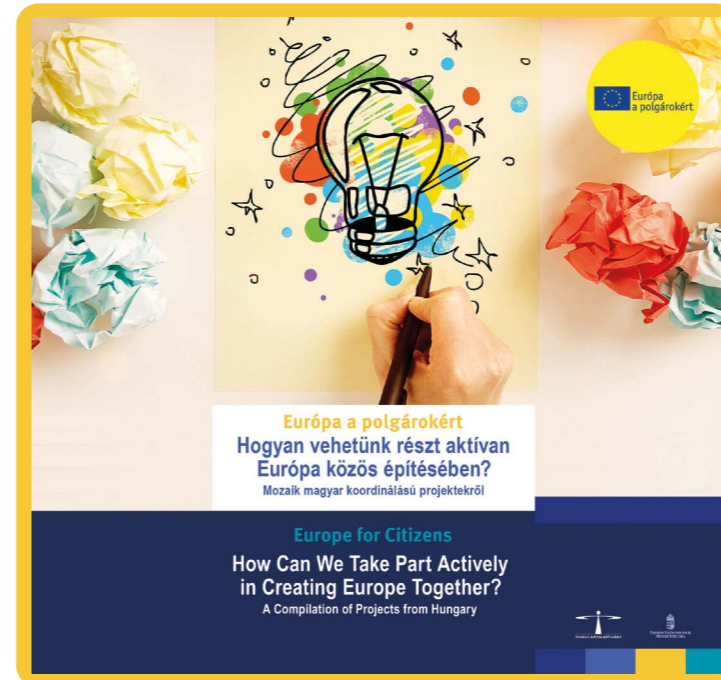
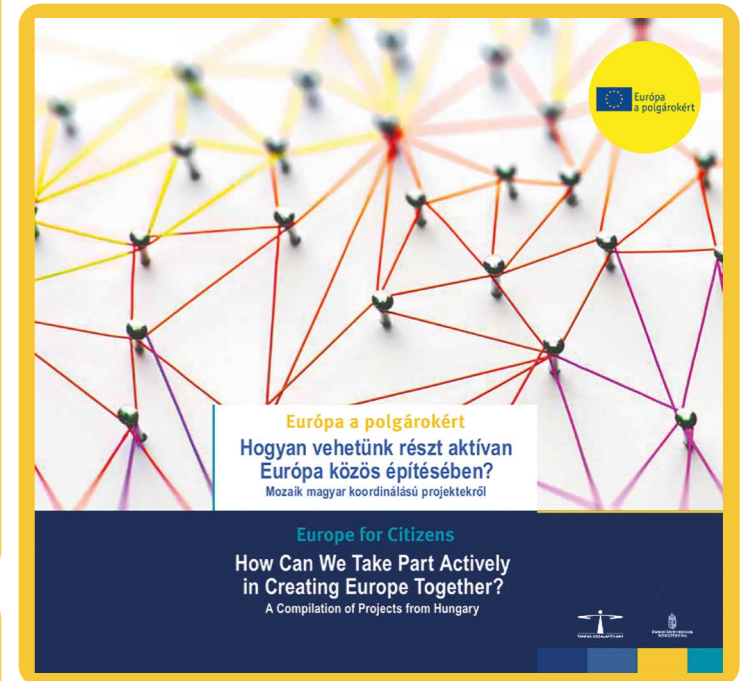

TKA.HU » PÁLYÁZATOK »
EURÓPA A POLGÁROKÉRT »
PÁLYÁZATI EREDMÉNYEK

**AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM
KORÁBBAN MEGJELENT DISSZEMINÁCIÓS FÜZETEI**

**MORE DISSEMINATION BROCHURES
ABOUT THE EUROPE FOR CITIZENS PROGRAMME**

**TKA.HU » KIADVÁNYOK »
EURÓPA A POLGÁROKÉRT**

Szerkesztő: Frank Nóra

Olvasószerkesztő: Győrpál Zsuzsanna

Fordította: Földő Sándor

Kiadványszerkesztő: Sebestyén Szilvia

Kiadja: Tempus Közalapítvány

A kiadásért felel: Tordai Péter, főigazgató

Nyomdai kivitelezés: Innovariant Nyomdaipari Kft, 2020

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma

és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik

az Európai Bizottság álláspontját.

© Shutterstock és a pályázók képanyagai

ISSN 2677-0687

További információ:

www.europaapolgarokert.hu

eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

email: europaapolgarokert@tpf.hu

telefon: +36 1 • 237 • 1300

 [europa.a.polgarokert](https://www.facebook.com/europa.a.polgarokert)

Tempus Közalapítvány

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

infóvonal: +36 1 • 237 • 1320 | +36 1 • 237 • 1305

e-mail: info@tpf.hu

www.tka.hu

